

ANTONI VIDAL FERRANDO: TOTS EL COLORS DELS MOTS

«Els colors són les passions de la llum», diu precisament la citació de Goethe que encapçala *El color* (1986), volum en què es recullen els primers poemaris de Blai Bonet. Tampoc no és gens casual que Blai Bonet sigui el prologuista del llibre *Els colors i el Zodíac*, d'Antoni Vidal Ferrando,¹ també poeta i santanyiner. En tots dos casos la referència a Goethe és més que escaient i ens ajuda a comprendre no tan sols el sentit de l'obra, sinó sobretot la motivació que els ha portat a la Poesia: això és, la recerca de la «llum» (la Vida, la Veritat, Déu, l'Home...) a partir dels reflexos, els «colors», que ens proporciona i que els sentits capten.

Antoni Vidal Ferrando pràcticament va donar-se a conèixer amb *El brell dels jorns* (Premi «Ausiàs March» 1985) i sobretot *Racó de n'Aulet* (Premi «Ciutat de Palma» 1985). Posteriorment ha publicat *A l'alba lila dels alocs* (Premi «Bernat Vidal i Tomàs» 1988) i la plaquette *Getsemani* (accésit a la «Viola d'Or i Argent» dels Jocs Florals de Barcelona 1989). *Els colors i el Zodíac*, com els aplecs publicats anteriorment, també va obtenir un premi en el certamen de la «Festa d'Elx» de 1987. El poeta no ha datat la seva obra, però sembla força clar que aquest últim llibre ha de situar-se cronològicament en un moment posterior a *Racó de n'Aulet* i immediatament anterior a *A l'alba lila dels alocs*, tot i que no s'hagin publicat per aquest ordre. Així, *Els colors i el Zodíac* marca el canvi envers una poesia verbalment més elaborada, menys espontània i formalment més exigent. Aquí l'adopció exclusiva del vers decasíllab sense rima, com repetirà en *A l'alba lila dels alocs*, s'ha d'entendre com un mitjà de contenció de la llengua que, limitada dins un motlle formal, permet investigar noves possibilitats expressives. Una forma que, cal no oblidar-ho, és ben arrelada en la tradició poètica catalana.

1. Antoni Vidal Ferrando, *Els colors i el Zodíac*. Mallorca, Ed. Moll (col. «Balanguera», 49), 1990.

Però en *Els colors i el Zodíac* no és aquesta l'única limitació que el poeta s'ha imposat. La referència als signes zodiacals, per exemple, n'és una altra. No es tracta de cercar cap sentit esotèric més o menys vinculat a l'astrologia, sinó d'una imatge global que permet que tot el llibre descrigui un viatge cíclic. Els dotze signes zodiacals són els punts de referència d'un recorregut marcat pel moviment entre vida, destrucció i resurrecció. Sense els referents externs la consciència del viatge no existiria. Els signes, com a elements estàtics, són els indicadors del nostre moviment i, a la vegada, són allò que ens representa. Viure és estar immers en el pas del temps, en el moviment heraclitià, del qual ens és impossible sortir. Per això viure és morir i tornar a néixer, segons Vidal Ferrando. A aquest trajecte, però, s'afegeix un altre element, els «colors». Al recorregut s'afegeix la passió, el sentiment, l'emoció, la lluita... fins al punt que els colors esdevenen quelcom tan rellevant (o més) com el viatge mateix. Viure ja no és tan sols estar immers en el temps, sinó sobretot *sentir*. Com diu al poema titulat «Vetlada» (pàg. 17):

*A l'atlas del gener som com a signes
desmesurats que lluiten pels colors
i pels records des de baranes mig
corcades pel celistre i per la pluja.*

Aquesta idea general del llibre en determina l'estructura. *Els colors i el Zodíac* està format per 48 poemes, generalment breus. Una de cada quatre composicions està dedicada a cada un dels dotze «déus» del zodíac i és escrit en segona persona, és a dir, adreçant-se a l'interlocutor, al lector, a l'ésser humà. Aquesta estructura dona un caràcter cíclic al llibre, ja que correspon al transcurs de les estacions de l'any: de Capricorn a Sagitari, és a dir, de l'inici de l'hivern a la fi de la tardor, del naixement natural de l'any a la seva fi. Un cicle que no és tant un moviment extern com un moviment interior de l'ésser humà, que pren consciència del seu esdevenir.

Al primer poema, «Solstici d'hivern», en plena preparació de les celebracions nadalenques, el vent d'hivern fa prendre consciència al

poeta del cicle de l'existència i alhora crea en ell el sentiment de desempar per la destrucció que porta implícita la vida:

*Bonjorn solsticial. Un gèlid vent
tramuntanenc, del gran periple musc
que fa el zodíac torna a retre'ns. Clama
el gris i, orbat, s'esmuny pel tors colèric
del vell vitand hivern. No hi ha cap fulla
que esbrini un aixopluc, ni la ginesta.*

Aquest sentiment de desempar es concretarà en el record dels dies feliços ja marçits, en l'enyorosa evocació del paradís perdut de Menorca, en el record dels morts i la fatídica predicció de la vellesa i la mort, que esborra el goig caduc de l'instant present, del poema (pàg. 44):

*... demà és la veritat i massa efimera
l'estona fetillera del poema.»*

Però davant aquest destí el poeta reivindica el somni, la il·lusió efimera de viure. El record dels moments intensos esdevé la realitat més autèntica, ja que nosaltres també serem record. La mort, però, es converteix en miracle per la possibilitat de traspasar els límits de la nostra realitat i endinsar-nos en un «camí/ de nous espais i sols i ocells de mirra» (pàg. 60). Mort i somni es transformen en les portes que ens obren el pas a la vida nova, a la resurrecció. La poesia és l'eina que ens permet de copsar la meravella, la vida; tota una *art poètica* que Antoni Vidal Ferrando resumeix en la darrera composició del llibre:

*... Dels escaigs
agònics de la lluna de cartó
pels vidres entelats dels decasillabs,
de l'angle fluvial dels erotemes,
del pèlag de la mort, s'alça el prodigi
d'una ona feta vers que et fa viable.*

A primera vista *Els colors i el Zodíac* no sembla un llibre gens fàcil. Fins i tot m'atreviria a dir que pareix un llibre deliberadament complex. Sobretot el lèxic és el més afectat d'aquesta dificultat, que en alguns moments sembla desproporcionada. Potser la poesia d'Antoni Vidal Ferrando ha perdut aquella emoció directa que caracteritzava el llenguatge de *Racó de n'Aulet*, però evidentment ha aprofundit en la «passió pel mot» a què Josep M. Llompart es referia en el pròleg d'aquell recull. En tot cas aquesta evolució ens confirma que l'ofici de poeta és en el nostre autor una vocació autèntica, que a més és exercida amb una tenacitat admirable.

PERE ROSSELLÓ I BOVER